

Podľa zákona je pre prácu opatrovateľky potrebný akreditovaný opatrovateľský kurz v počte 220 hodín. Niektoré opatrovateľky absolvovali kurzy opatrovateľstva v nižšom rozsahu ako je požadované zákonom, napr. s počtom hodín 216. Akým spôsobom sa dá zmeniť absolvovaný kurz na opatrovateľský kurz v súlade s požadovaným rozsahom?

Zákon jednoznačne určuje, že za splnenie kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovnej činnosti opatrovateľa v oblasti sociálnych služieb (aj pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby) sa považuje príslušný stupeň odborného vzdelania, získaného v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo alternatívne absolvovanie akreditovaného kurzu v rozsahu najmenej 220 hodín. Na uvedenú požiadavku nie je možné udeliť výnimku, a to ani vtedy, ak by do požadovaného minimálneho rozsahu absolvovaného kurzu opatrovateľke chýbala hoci len jedna hodina. Cieľom tohto ustanovenia je v záujme bezpečnosti poskytovanej sociálnej služby jej prijímateľovi zabezpečiť profesionalitu a kvalitu poskytovania opatrovania v rámci sociálnej služby (aj pri poskytovaní domácej opatrovateľskej služby).

V prípade, že rozsah akreditovaného kurzu nedosahuje 220 ale napr. 200 hodín, je potrebné absolvovať iný akreditovaný kurz v predpísanom rozsahu. Jedným z možných riešení je absolvovanie „doplňujúceho“ kurzu v chýbajúcom rozsahu, resp. v rozsahu hodín vymedzenom vzdelávacou inštitúciou, za predpokladu, že tá vydá absolventovi doklad (certifikát) o absolvovaní 220 hodinového kurzu, a to aj na základe absolvovania predchádzajúceho kurzu, ktorého rozsah nedosahoval 220 hodín.

Je nevyhnutné aby osoba, ktorá vykonáva v domácnosti prijímateľa sociálnej služby úkony, ktoré nepatria do sebaobslužných činností mala splnenú podmienku absolvovania opatrovateľského kurzu?

Podmienkou pre poskytovanie opatrovateľskej služby je odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby (najmenej stupeň II podľa prílohy č. 3) a súčasne odkázanosť na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4. Na základe uvedeného možno konštatovať, že opatrovateľka by mala vykonávať aj úkony sebaobsluhy, pokiaľ sa poskytovateľ s klientom nedohodne v zmluve o poskytovaní sociálnej služby inak. Bez ohľadu na to aké úkony bude opatrovateľka vykonávať (t.j. aj výlučne len úkony starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách), musí spĺňať kvalifikačné predpoklady, nakoľko aj pri vykonávaní týchto úkonov je nevyhnutné, aby mala príslušné vedomosti a zručnosti (napr. komunikačné zručnosti pri práci s klientom, základy poskytnutia prvej pomoci).

Opatrovateľky, ktoré musia absolvovať akreditovaný kurz opatrovania podľa § 84 ods. 8 písm. e) musia mať zároveň ukončené odborné vzdelanie tak uvedené pod písm. a) až d), alebo nie je pre nich stupeň vzdelania rozhodujúci? Napr. zamestnankyňa, ktorá má ukončené len základné alebo stredné vzdelanie, iného odborného zamerania, bude môcť byť po absolvovaní kurzu kvalifikovanou opatrovateľkou?

V ustanovení § 84 ods. 8 sa upravuje, že opatrovateľom, na účely plnenia kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovnej činnosti opatrovateľa v oblasti sociálnych služieb, môže byť fyzická osoba, ktorá:

- má príslušné odborné vzdelanie získané v študijnom odbore so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo (teda alternatívne)
- absolvovala akreditovaný kurz opatrovania najmenej v rozsahu 220 hodín.

Z uvedeného vyplýva, že opatrovateľom môže byť osoba, ktorá spĺňa aspoň jednu z uvedených podmienok, nie je potrebné, aby spĺňala obidve. (t.j. aj uvádzaná zamestnankyňa, ktorá má ukončené len základné alebo stredné vzdelanie, bude po absolvovaní kurzu spĺňať kvalifikačné predpoklady podľa zákona). Jej vzdelanie bude však rozhodujúce pri zaradení na pracovnú pozíciu podľa Katalógu pracovných činnosti zamestnancov vo verejnom záujme a súvisiacom odmeňovaní.

Finančné náklady na kurz opatrovateľky znáša obec alebo opatrovateľka?

Zákon o sociálnych službách neupravuje financovanie vzdelávania na účely plnenia kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb. Konkrétne podmienky získania kvalifikácie a rekvalifikácie upravujú príslušné ustanovenia Zákonníka práce (vrátane spôsobu a podmienok nožnej úhrady zo strany zamestnávateľa) a v súčinnosti s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny ide o možnosť využitia aktívnych opatrení na trhu práce - zabezpečením vzdelávania a prípravy pre trh práce pre uchádzačov o zamestnanie v tejto oblasti s možnosťou poskytnutia príspevku na vzdelávanie a prípravu pre trh práce uchádzačovi o zamestnanie za podmienok ustanovených zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Čo s opatrovateľmi, ktorí sa starajú o svojho rodinného príslušníka a po jeho smrti ďalej túto činnosť nechcú vykonávať (robia to len pre svoju blízku osobu) - tiež musia absolvovať kurz v rozsahu 220 hodín alebo je v takomto prípade výnimka?

Zákon jednoznačne určuje, že za splnenie kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovnej činnosti v oblasti sociálnych služieb opatrovateľa aj pre výkon domácej opatrovateľskej služby sa považuje vzdelanie s príslušným odborným zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti alebo absolvovanie akreditovaného kurzu opatrovania v rozsahu najmenej 220 hodín. Cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť profesionalitu a kvalitu poskytovania opatrovateľskej služby.

V prípade opatrovateľov, ktorí sa v rámci domácej opatrovateľskej služby starajú o svojho príbuzného je potrebné uviesť, že títo opatrovatelia sú v takom prípade v pozícii zamestnanca poskytovateľa opatrovateľskej služby (poskytujú formalizovanú starostlivosť na základe uzatvoreného pracovnoprávneho vzťahu s poskytovateľom domácej opatrovateľskej služby) a nie v pozícii rodinného príslušníka (neposkytujú potrebnú pomoc a opateru na základe neformalizovaného rodinnoprávneho vzťahu). Z tohto dôvodu nie je možné pri plnení kvalifikačných predpokladov rozlišovať zamestnancov opatrovateľskej služby a zamestnancov, ktorí sú zároveň príbuznými opatrovaného.

Pracovný terapeut musí mať vždy stredné odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore v závislosti od vykonávanej činnosti?

Áno, zákon neustanovuje výnimky pre plnenie kvalifikačného predpokladu potrebného na vykonávanie pracovnej činnosti rozvoja pracovných zručností (tzv. pracovný terapeut“) v oblasti sociálnych služieb. Popri požiadavke získania stredného odborného vzdelania

v príslušnom študijnom odbore v závislosti od vykonávanej činnosti ide súčasne (zároveň) o požiadavku absolvovania akreditovaného vzdelávacieho kurzu v oblasti sociálnej práce v rozsahu najmenej 150 hodín.

Na mnohých VUC, ale aj obciach pracujú na odboroch sociálnej pomoci osoby, ktoré nemajú vzdelanie humanitného smeru, ale technického. Podľa zákona, VUC a obec sú aj poskytovateľmi základného sociálneho poradenstva. Môžu osoby s technickým vzdelaním (Ing.) pôsobiť na takýchto pracovných pozíciách, keď nemôžu poskytovať sociálne poradenstvo?

Zákon o sociálnych službách v § 84 ods. 4 upravuje kvalifikačné predpoklady pre zamestnanca, ktorý vykonáva základné sociálne poradenstvo v oblasti sociálnych služieb. V prípade, že toto poradenstvo bude poskytovať zamestnanec s iným vysokoškolským vzdelaním ako je ustanovené v § 84 odsek 4 písm. b), je nevyhnutné, aby na účely plnenia kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie základného sociálneho poradenstva v oblasti sociálnych služieb absolvoval akreditovaný vzdelávací kurz v oblastiach uvedených v písm. a) a b) citovaného ustanovenia najmenej v rozsahu 150 hodín.

Je mesto povinné poskytovať službu podľa § 31 zákona - Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa? Kto z pracovníkov mesta má túto službu v domácnosti zabezpečovať? Ak to môže byť opatrovateľka, musí spĺňať kvalifikačné predpoklady podľa § 84 ods. 9 zákona?

V súlade s § 80 písm. e) zákona obec je povinná poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31. Ak v danej obci sú klienti, resp. požiadavky na príslušnú sociálnu službu môže ju poskytovať táto obec ako právnická osoba, ak jej vzniklo oprávnenie poskytovať túto sociálnu službu na základe jej zápisu do registra poskytovateľov sociálnych služieb vedeného príslušným vyšším územným celkom, alebo ju môže zabezpečiť prostredníctvom neverejných poskytovateľov tejto sociálnej služby vo svojom územnom obvode. V súlade s § 33a ods. 2 starostlivosť o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, pri poskytovaní sociálnej služby uvedenej v § 31 poskytuje opatrovateľ detí. Kvalifikačné predpoklady potrebné na vykonávanie pracovnej činnosti opatrovateľa detí v oblasti sociálnych služieb ustanovuje § 84 ods. 9.